

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ เรารัตน์ ศิริรัตนพร หล้าบัววงศ์ จารุณี ภิลุมวงศ์ อานนท์ เทิดไพโรพนาวัลย์ และ
นิจปวีริศา ภักตร์จันทร์. 2565. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาและพัฒนาการ
ผลิตพืชท้องถิ่นที่มีศักยภาพเพื่อเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่บนพื้นที่สูง สถาบันวิจัยและพัฒนา
พื้นที่สูง (องค์การมหาชน). 110 หน้า.
- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. 2564. การขับเคลื่อนการพัฒนา
ประเทศ ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2569. 90 หน้า.
- เกษม จันทร์แก้ว และ สามัคคี บุญยะวัฒน์. 2538. เอกสารประกอบการสอน วิชาการจัดการ
ทรัพยากร ป่าไม้. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : กรุงเทพฯ.
- กองส่งเสริมพืชสวน กรมส่งเสริมการเกษตร. การปลูกหมากเพื่อการค้า (ออนไลน์).
สืบค้นจาก <http://www.servicelink.doae.go.th/webpage/book%20PDF/fruit/f007.pdf>.
วันที่ 24 กันยายน 2565.
- ก่องกานดา ชยามฤต ราชันย์ ภูมา และนันทน์ภัส ภัทรศิริญไทรสิน. 2557. ทะเบียนรายชื่อพืช
ในประเทศไทย เล่มที่ 1. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
กรุงเทพฯ. 238 หน้า.
- เกรียงไกร เพาะเจริญ จารุณี ภิลุมวงศ์ อัปสรวิทย์ประภารัตน์ พืชราวดี พรรณเนตร. 2551. พืชอาหาร
และสมุนไพรท้องถิ่นบนพื้นที่สูง ชุดที่ 1 บ้านปางมะโอ. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
(องค์การมหาชน). 190 หน้า.
- ขวัญสุวรรณ รางแดง วิกร ตันทวุฒโธ จุฬาวัดนะ. 2563. การถอดบทเรียนชุมชนเข้มแข็งตาม
แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาชุมชนบ้านมั่นคงสวนพลู. วารสารรัชต์
ภาคย์. หน้า 114-124.
- ขวัญณา สุขคร. 2557. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดทำฝายชะลอน้ำ กรณีตัวอย่าง ชุมชนบ้านกัว
ท่ากลาง-ท่าใต้ ต.บ้านกัว อ.แม่ทะ จ.ลำปาง. วารสารวิจัย มสธ สาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์. 10(1), 255-267.
- จารุณี ภิลุมวงศ์ กมลทิพย์ เรารัตน์ พันธุ์ทิพย์ นนทรีย์ อานนท์ เทิดไพโรพนาวัลย์ และนิจปวีริศา
ภักตร์จันทร์. 2563. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยการอนุรักษ์และฟื้นฟูพืชท้องถิ่น
เพื่อการใช้ประโยชน์ของชุมชนบนพื้นที่สูง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การ
มหาชน).
- จารุณี ภิลุมวงศ์ และกมลทิพย์ เรารัตน์. 2562. องค์ความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน
ภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์พืชท้องถิ่นมะเขากวาย (ออนไลน์).
สืบค้นจาก <https://hkm.hrdi.or.th> วันที่ 7 ตุลาคม 2565.
- จันทร์เพ็ญ ตั้งจิตเรเจริญกุล. 2553. สารออกฤทธิ์ทางชีวภาพจากต้นมะแขว่น *Zanthoxylum*
limonella Alston. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 178 หน้า.
- จิตรตรา เพ็ญเขียว. 2560. การใช้เห็ดไมคอร์ไรซาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปลูกป่าไม้วงศ์
ยาง. ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำลอง โพธิ์บุญ. 2550. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
การจัดการสิ่งแวดล้อม, 3(1), หน้า 141-174.

- โชติรส ไทวณิชย์. 2545. องค์ประกอบทางเคมีและฤทธิ์ต้านจุลชีพของน้ำมันหอมระเหยง่ายจากผลของพืชในสกุลแซนโทโซลูม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเภสัชเวช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. 99 หน้า.
- ทิพย์วรรณ ช่วยทอง ธเนศ ไชยชนะ และศุภลักษณ์ อ่ำลอย. 2557. สมบัติของถ่านจากเปลือกหมาก. วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ ปีที่ 17 ฉบับที่ 3 ฉบับพิเศษ. หน้า 68-75. จากงานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งที่ 24 ประจำปี 2557.
- ธวัชชัย สันติสุข. มปป. พันธุ์พืชหายากและถูกคุกคามของดอยเชียงดาว ภูเขาหินปูนในจังหวัดเชียงใหม่ ภาคเหนือของประเทศไทย ความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศภูเขา. รายงานการประชุม วันสากลแห่งความหลากหลายทางชีวภาพ, กรุงเทพฯ. หน้า 53-64
- นิตยา เมียนมิตร รัชนี โพธิ์แทน กมลเนตร จันทรแก้ว กัลยา เขตเนาว์ อนุรักษ์ และกมลทิพย์ เรารัตน์. 2564. คู่มือกระบวนการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้อย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษาพื้นที่ป่าสนวัดจันทร์ อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
- บุศรา ศรีชัย. 2561. การผลิตน้ำส้มควันไม้จากเปลือกหมาก. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประลอง ดำรงไทย จารุสุตา บุญเกิด นันทนา บุญยานันต์ และคณะ. 2555. พรหมไม้ป่าพื้นบ้านอาหารชุมชน: เถลิงพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 12 สิงหาคม 2555. กรมป่าไม้. 200 หน้า
- ปรารภนา ยศสุข ปณิธิ บุญสา วีรพงศ์ สมิตจิตต์ อังคณา ทาลัดชัย นิตยา โพธิ์วงศ์ อภิญา จิตรวงศ์ นันท์ ชูตะ เกศสุตา สิทธิสันติกุล สุภาวดี ทรวงพรวิชัย และกฤษฎี สุนันดา. 2550. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เรื่อง การสังเคราะห์องค์ความรู้ของชุมชนกฎระเบียบของชุมชน และวิถีปฏิบัติที่ดีของเครือข่ายชุมชนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง. สนับสนุนทุนวิจัยโดย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2550.
- ผลิตภัณฑ์เวชสำอางชะลอริ้วรอยและลดความเข้มของสีผิวจากสารสกัดหมาก. (ออนไลน์). สืบค้นจาก: <https://open.nia.or.th/anti-aging-and-whitening-cosmetic-from-raw-betel-nut>. วันที่ 31 พฤษภาคม 2565.
- พรชัย ธรณธรรม และ จินตนา ทวีมา. 2538. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่ม 19 จาก โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ออนไลน์). สืบค้นจาก: http://kanchanapisek.or.th/kp6/sub/other_sub.php?file=encyclopedia/book19.html วันที่ 21 ตุลาคม 2564
- พรศิลป์ สีเผือก และคมสัน นันทสุนทร. การใช้เปลือกหมากแห้งเป็นวัสดุเพาะเห็ดฟาง (*Volvariella volvacea*) (ออนไลน์). สืบค้นจาก: <https://www.thaiscience.info/Journals/Article/SONG/10987132.pdf>. วันที่ 19 ตุลาคม 2565

- พวงผกา อัมพันธ์จันทร์. 2560. การศึกษาวิจัยดินฮ้างดอยฟ้าสอยพืชมุขไพรหายากในประเทศไทยเพื่อพัฒนาให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจ. ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (ออนไลน์) สืบค้นจาก: <http://www.thai-explore.net> วันที่ 3 ตุลาคม 2565
- ราชันย์ ภูมา. 2559. สารานุกรมพืชในประเทศไทย (ฉบับย่อ) เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระเจริญพระชนมายุ 60 พรรษา กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 517 หน้า.
- วิไลภรณ์ ศรีไพศาล. 2554. แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล. (ออนไลน์) สืบค้นจาก:http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b6_53.pdf วันที่ 21 ตุลาคม 2564
- สุจิตรา โกศล วรรณ มังกิตะ สุนารี วังลึก และ วรยศ สว่างชม. 2564. คู่มืออบรมเชิงปฏิบัติการเทคโนโลยีการผลิตหัวเชื้อเห็ดไมคอร์ไรซาและการปลูกพืชเศรษฐกิจร่วมกับการเพาะเห็ดไมคอร์ไรซา. สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- สุธรรม อารีกุล. 2552. องค์ความรู้เรื่องพืชป่าที่ใช้ประโยชน์ทางภาคเหนือของประเทศไทย เล่ม 1-3. เชียงใหม่ : มูลนิธิโครงการหลวง. 2,784 หน้า
- สุพัฒธณกิจ โพธิ์สว่าง เกษม ทองขาว วิลาสินี จิตต์บรรจง ลัดดาวัลย์ อินทร์สังข์ จันทรเพ็ญ แสนพรหม และสมคิด รัตนบุรี. 2560. ศึกษาวิจัยลักษณะทางพันธุกรรม ลักษณะประจำพันธุ์ และพฤกษเคมีของดินฮ้างดอย (*Daiswa polyphylla* Sm.) ในถิ่นที่อยู่ เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร. รายงานผลงานวิจัยสิ้นสุดปี 2560. ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- สุพัฒธณกิจ โพธิ์สว่าง เกษม ทองขาว วิลาสินี จิตต์บรรจง ลัดดาวัลย์ อินทร์สังข์ จันทรเพ็ญ แสนพรหม และสมคิด รัตนบุรี. 2561. รายงานโครงการวิจัยความหลากหลายทางพันธุกรรม และพฤกษเคมีของพืชพื้นเมืองทั่วไปที่มีศักยภาพในท้องถิ่นในแปลงรวบรวมพันธุ์และ/หรือถิ่นที่อยู่ การทดลองที่ 6 ศึกษาวิจัยลักษณะทางพันธุกรรม ลักษณะประจำพันธุ์ และพฤกษเคมีของดินฮ้างดอย (*Daiswa polyphylla* Sm.) ในถิ่นที่อยู่ เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร. (ออนไลน์) สืบค้นจาก: <http://doa.go.th/research/attachment.php?aid=2605> วันที่ 7 ตุลาคม 2565
- สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2550. ดินฮ้างดอย สารานุกรมพืชในประเทศไทย.
- สำนักโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ กรมป่าไม้. โครงการธนาคารอาหารชุมชนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ออนไลน์). สืบค้นจาก : http://www.forest.go.th/orip/index.php?option=com_content&view=article&id=325&Itemid=441&lang=th วันที่ 4 ตุลาคม 2562
- สำนักคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย และการแพทย์ทางเลือก. 2555. การคุ้มครองสมุนไพรในพื้นที่เขตนุรักษ์ (ออนไลน์). สืบค้นจาก:<http://www.dtam.moph.go.th> วันที่ 29 กันยายน 2565

- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2563. องค์ความรู้ธนาคารอาหาร (ออนไลน์).
สืบค้นจาก: <http://km.rdpb.go.th/Knowledge/View/78> วันที่ 4 กันยายน 2563
- สำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2544. พืชถิ่นเดียวและพืชหายากของประเทศไทย (ออนไลน์).
สืบค้นจาก: http://www.rspg.or.th/plants_data/rare_plants/scien_name_p9.htm
วันที่ 3 ตุลาคม 2565
- สำนักงานสวนสาธารณะสำนักสิ่งแวดล้อม. 2554. พรรณไม้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. ฉบับที่ 1. กรุงเทพฯ. 158 หน้า.
- อนงค์ จันทรศรีกุล อุทัยวรรณ แสงวนิช นันทินี ศรีจุมปา . 2543. เห็ดราเอ็กโตไมคอร์ไรซา. จดหมายข่าวเพื่อชาวฟาร์มเห็ด. 9(5) หน้า 3-13.
- อนิวรรณ เฉลิพงษ์. 2543. เห็ดป่าไมคอร์ไรซา Forest-Wild Mycorrhizal Mushrooms. จดหมายข่าวเพื่อชาวฟาร์มเห็ด. 9(9) หน้า 17-18 น.
- อุทิศ ภูอินทร์. 2552. แนวคิดและนโยบายการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- Anonia, J, Marcelo, D, Arana, Y and Herminda, E. R. 2016. Comparative morphology and anatomy of the leaf and stem of species of *Zanthoxylum* (Rutaceae) from Center Argentina. Polibotanica. Vol. 42: 121-136.
- CNC-DIVERSITAS. 2012. Catalogue of Life China 2012 Annual Checklist. [online]. Available
http://data.sp2000.cn/2012_cnnode_e/show_species_details.php?name_code=e21cc83d-5c35-4ba5-afe2-69a3830c74c9
- eMonocot. 2011. *Paris polyphylla* Sm. [online]. Available <http://e-monocot.org/taxon/urn:kew.org:wcs:taxon:283892>
- Hartley, T. G. 1996. A revision of the malesian species of *Zanthoxylum* (Rutaceae). Journal of the Arnold Arboretum. 47:171-221.
- International Association of Participation-IAP2. 2006. Planning for Effective Public Participation. The International Association for Public Participation. A Module in IAP2's Certificate Program for Public Participation. Student book.
- Itthipanichpong, C., Ruangrungsri, N., and Pattanautsahakit, C. 2002. Chemical compositions and pharmacological effects of essential oil from the fruit of *Zanthoxylum limonella*. Journal of the Medical Association of Thailand, 85: 344-354.
- Madhu, K.C., S.PhobooandP.K.Jha. 2010. Ecological study of *Paris polyphylla* Sm. ECOS 17: 87-93.
- Moore, J. A. 1936. Floral anatomy and phylogeny in the Rutaceae. New phytol. 35:318-322.

- Qin, X., C. Chen, W. Ni, H. Yan and H. Liu. 2013 C22-steroidal lactone glycosides from stems and leaves of *Paris polyphylla* var. *yunnanensis*. *Fitoterapia* 84: 248-251.
- Ratchuporn, S, Chusie, T, Paritat, T. and Prasit, W. 2009. Notes on spice plants in the genus *Zanthoxylum* (Rutaceae) in Northern Thailand. Thai for. BULL. (Bot). 197-204.
- Sommanabandhu, A. , Ruangrunsi, N. , Lange, G. L. , and Organ, M. G. 1992. Constituents of the stem bark of *Zanthoxylum limonella*. The Thai Journal of Pharmaceutical Sciences, 16: 207-211.
- Shah, S. A., P.B. Mazumder and M. D. Choudhury. 2012. Medicinal properties of *Paris polyphylla* Smith: A review. *Journal of Herbal Medicine and Toxicology* 6(1):27-33.
- Taylor, A.F.S., and Alexander, I. 2005. The ectomycorrhizal symbiosis: life in the real world, *Mycologist*: 102-112.
- Threatened Plants in Thailand. 2017. Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation, Bangkok. 244 p.
- Wen, F., H. Yin, C. Chen, X. Liu, D. Xue, T. Chen, J. He and H. Zhang. 2012. Chemical characteristics of saponins from *Paris fargesii* var. *brevipetala* and cytotoxic activity of its main ingredient, parissaponin. *Fitoterapia* 83: 627-630.